

Effecten van lessen over drogredenen

31 mei 2021

Auteurs: de Kruijf, A

Termen: argumentatie, debat, digitaal, drogredenen digitaal

Onderwerp: drogredenen

Samenvatting:

Een activerende lessenserie van vijf lessen over drogredenen voor bovenbouw havo. In de lessen zijn de leerlingen vooral actief bv door zelf drogredenen te verzinnen, door filmpjes waarin drogredenen voorkomen te analyseren en door in debat-

ten drogredenen te gebruiken en te herkennen. De bedoeling van de lessenserie is dat leerlingen kennis hebben van drogredenen, deze kunnen herkennen en dat ze kunnen beslissen of het al dan niet 'erg' is een drogreden te gebruiken.

Meelezer 1:

Docenten Nederlands in examenklassen zullen de problematiek herkennen. Het onderdeel Argumenteren scoort op het CE op veel scholen lager dan andere onderdelen. Een extra reden om het onderwijs in argumenteren en specifiek het (her)kennen van drogredenen onder de loep te nemen.

1) De motiverende werkwijze met o.a. filmpjes is een aansprekend aspect van de lessenserie. De docent wil niet alleen de kennis van de leerlingen vergroten, maar heeft ook oog voor hun behoeften en interesses.

Ook de ranking van drogredenen vind ik een mooi aspect en sluit aan bij de door de docent aangehaalde literatuur. Helaas houdt de toetspraktijk van het CE beperkt rekening met die graduele verschillen tussen drogredenen en argumenten. Juist in het CE is het aanwijzen van de drogredenen een 'goed-foutkwestie' die geen ruimte laat voor nuance. Leerlingen moeten er dus op gewezen worden dat die toetspraktijk wel zwart-wit is.

2) De module Argumenteren van Nieuw Nederlands wordt niet geschikt geacht om drogredenen te leren herkennen. Wel om ze te leren dan? Leerlingen moeten de theorie namelijk wel in de methode bestuderen. Daarna maken ze op basis daarvan zelf voorbeelden. De lessenserie zou aan kracht winnen als er voor leerlingen en docenten een helder drogredenenoverzicht werd bijgeleverd.

Ook zou het herkennen van drogredenen in andere vak- of beroepscontexten helpen om leerlingen te leren inzien dat drogredenen en argumenten geen talige trucjes zijn van het vak Nederlands, maar dat het herkennen ervan relevant is in allerlei authentieke contexten.

Meelezer 2:

Interessante aspecten:

De opbouw van de lessen is aansprekend; van zelf proberen naar een debat waarin drogredenen ingezet moeten worden. De lesstof is ontleend aan de werkelijkheid waardoor er meer context is voor leerlingen dan bij lesstof die uit een lesboek komt, de verwachting is dan ook dat dit motivatieverhogend werkt.

Voorbeelden zijn: zelf voorbeeldzinnen maken die 'levensecht' moeten zijn, filmfragmenten uit televisieprogramma's en van YouTube. Weliswaar zijn het fragmenten van een tijdje geleden, maar toch nog zeer bruikbaar. (Twee linkjes naar fragmenten werken niet meer).

In de klassikale discussie is aandacht voor de wijze waarop in de samenleving drogredenen worden ingezet en discussie over de vraag in hoeverre er verschil is tussen drogredenen en geldige argumenten; dat onderscheid kan gemaakt worden door kritische vragen te stellen. Uit de evaluatie van de lessenserie bleek dat er levendige discussies ontstonden over het gebruik van vermeende drogredenen.

Wat behoeft nader onderzoek of uitwerking?

De start van de lessenserie vraagt om een nadere uitwerking. In de lessen starten de leerlingen met het bedenken van voorbeeldzinnen. Een klassikale inleiding en gezamenlijk enkele zinnen bedenken en discussie over drogredenen, bv aan de

hand van filmfragmenten uit talkshows, zou de leerlingen beter gefocust kunnen maken op het lesdoel en -onderdeel. Om de debatten en het herkennen van drogredenen goed te laten verlopen zou meer geoefend moeten worden; in plaats van meer oefenen zou ook gewerkt kunnen worden met behulp van observerend leren, bv door fragmenten van Op weg naar het Lagerhuis te laten zien en klassikaal de gebruikte argumentatie kunnen bespreken.

Als deze lessenserie in havo 4 wordt uitgevoerd zou samenwerking met geschiedenis en maatschappijleer gezocht kunnen worden.

Verbinding met de wodon-site: weg met het debat (De kwestie), observerend leren (handboek)

Documenten

- Data
- Probleemanalyse, Ontwerpregels, Instrumenten, Resultaten, Discussie en alle lessen
- Vragenlijst

